

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Yttrande över Folkhälsopolicy för Region Stockholm

Regionledningskontorets förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör tillväxt-och regionplanenämndens yttrande till regionstyrelsen över Folkhälsopolicy för Region Stockholm.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Tillväxt- och regionplanenämnden har beretts möjlighet att yttra sig om hälso- och sjukvårdsnämndens förslag till ny folkhälsopolicy.

Regionledningskontoret anser att förslaget till ny folkhälsopolicy, betraktat ur ett tillväxt- och regionplaneperspektiv, identifierar behov och utvecklar ordinarie processer för folkhälsan. Regionledningskontoret stödjer förslagets fyra styrande principer och ser att förslaget går i linje med den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5 2050. I syfte att möjliggöra effektiv resursplanering vill regionledningskontoret betona vikten av att det stödmaterial som tas fram tydliggör omfattningen av de folkhälsokonsekvensanalyser som nämnden ska genomföra.

Bakgrund

Den föreslagna folkhälsopolicyn anger styrande principer för Region Stockholms samlade arbete för god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen. En god folkhälsa innebär att befolkningen har god hälsa, både fysiskt och psykiskt, och att hälsan är jämlikt fördelad mellan olika grupper i befolkningen. Policyn syftar till att, tillsammans med en i budget fastställd indikator om folkhälsokonsekvensanalyser, utgöra en plattform för samlad styrning, uppföljning och vidareutveckling av Region Stockholms folkhälsoarbete. Policyn stödjer och kompletterar Region

Stockholms övriga styrande dokument. Policyn ska tillämpas av alla verksamheter i Region Stockholm. Detta innebär att nämnder och bolag i sitt arbete med verksamhetsplanering och budgetunderlag beaktar ett folkhälsoperspektiv och policyns styrande principer. Policyn visar en långsiktig inriktning medan prioriteringar och finansiering för respektive år bestäms i budget.

Under 2021 avser hälso- och sjukvårdsnämnden att planera för stödjande åtgärder för implementering av policyn. Denna aktivitet ska följas upp inom ramen för ordinarie budgetprocess. Hälso- och sjukvårdsnämnden har för avsikt att planera för stödjande aktiviteter som, i enlighet med implementeringsteori, ger verksamheterna kompetens, motivation och möjlighet att implementera policyns styrande principer. Där så är möjligt kommer framtagande av stödmaterial att utvecklas i samråd med regionledningskontoret för synkronisering med närliggande frågor inom exempelvis hållbarhetsområdet.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Regionledningskontoret stödjer, betraktat ur ett tillväxt- och regionplaneperspektiv, inriktning i hälso- och sjukvårdsnämndens förslag till ny folkhälsopolicy. Vidare anser regionledningskontoret att föreslagna styrande principer för Region Stockholms samlade arbete för god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen går i linje med den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050.

I folkhälsopolicyns första styrande princip (2.1 Region Stockholm integrerar kunskap om folkhälsa i ledning och styrning) anges att nämnden genom utveckling av ordinarie processer ska säkra att stärkande faktorer för folkhälsan främjas och riskfaktorer för ohälsa undanröjs eller minskas. Regionledningskontoret instämmer i att denna princip är av central betydelse för att alla nämnder och bolag ska beakta hur deras verksamheter påverkar hälsans bestämningsfaktorer och hälsans fördelning i befolkningen.

Utöver den första styrande principen 2.1 som gäller alla nämnder och bolag ser regionledningskontoret att nämnden särskilt omfattas av den tredje och fjärde principen, som ansvarig för regional fysisk planering, regional utveckling och tillväxt.

Enligt den tredje styrande principen (2.3 Regional utvecklingsplanering, kollektivtrafik och stöd till kultur- och föreningsliv bidrar till samhällliga

förutsättningar för god och jämlik hälsa) ska nämnden inom regional utvecklingsplanering aktivt verka för att främja samhälleliga förutsättningar för god folkhälsa och för att förebygga ohälsa. Där spelar genomförandet av den regionala utvecklingsplanen RUF5 2050 en viktig roll.

Enligt den fjärde styrande principen 2.4 ska Region Stockholm vara en samlande kraft i länets folkhälsoarbete. Region Stockholm har ett helhetsansvar för länets utveckling genom det regionala utvecklingsuppdraget. En aktiv samverkan med länets kommuner, civilsamhälle, akademi och näringsliv är central för en positiv hälsoutveckling i befolkningen. Där anser regionledningskontoret att nämnden har ett särskilt ansvar att tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, och även kulturnämnden till delar, samverka med länets aktörer i folkhälsoarbetet. Det handlar om att samla rätt aktörer som kan göra skillnad.

Regionledningskontoret anser att ett arbete i enlighet med policyn skapar förutsättningar för målluppfyllelse av den regionala prioriteringen "Nå en jämlik och förbättrad folkhälsa och bidra till att sluta hälsogapet" i RUF5 2050. Kontoret bedömer därmed att ett arbete i enlighet med policyn kan bidra till uppfyllelse av målformuleringar i budget inom inriktningsmålet En hållbar regional utveckling, specifikt inom områdena social hållbarhet och folkhälsa.

Förslaget föreskriver att nämnder och bolag ska genomföra folkhälso-konsekvensanalyser i samband med större projekt och reformer. Konsekvensanalyserna är kopplade till en i budget fastställd indikator. Syftet är att bedöma och synliggöra hur större projekt och reformer påverkar befolkningens hälsa och dess fördelning. Arbete med beslutsunderlag i denna riktning bedöms kunna ge positiva verksamhetsmässiga konsekvenser men bedöms ta resurser och tid i anspråk.

Där så är möjligt kommer hälso- och sjukvårdsnämnden ta fram stödmaterial i samråd med regionledningskontoret för synkronisering med närliggande frågor inom exempelvis hållbarhetsområdet. Med anledning av detta vill regionledningskontoret betona vikten av att ett stödmaterial tas fram och att det tydligt framgår av stödmaterialet hur nämnden ska integrera konsekvensanalyserna inom sina specifika verksamhetsområden.

Ekonomiska konsekvenser

Folkhälsopolicyn, och främst de föreslagna folkhälsokonsekvensanalyser som kravställs, kommer sannolikt ställa krav på omprioritering av befintliga resurser inom tillväxt- och regionplanenämndens givna budgetramar. I syfte att möjliggöra effektiv resursplanering vill regionledningskontoret betona vikten av att det stödmaterial som tas fram tydliggör omfattningen av de folkhälsokonsekvensanalyser som nämnden ska genomföra

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Rickard Sundbom
Administrativ direktör

Beslutsunderlag

1. Remiss Folkhälsopolicy - God hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen

Beslutsexpediering

1. Regionstyrelsen

Remiss - Folkhälsopolicy
**God hälsa och minskade hälsoklyftor
i befolkningen**

Gäller för Region Stockholm

Dokumenttyp

Fastställd

Giltig till och med

Dokumentnummer

Fastställd av

Upprättad av

Informationssäkerhetsklass

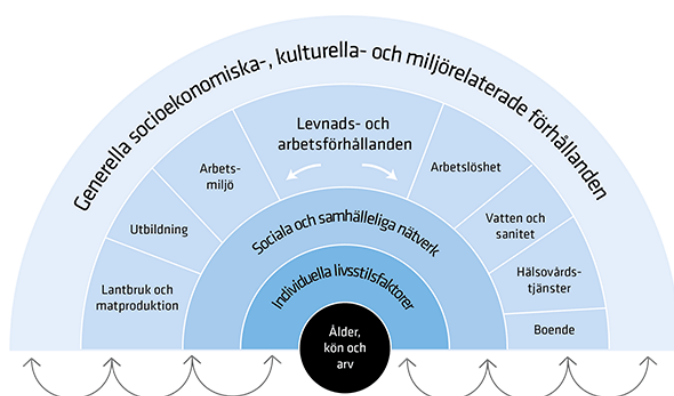
Innehållsförteckning

1. OM POLICYN	3
1.1 Inledning	3
1.2 Syfte	4
1.3 Tillämpning	4
2. STYRANDE PRINCIPER	5
2.1 Region Stockholm integrerar kunskap om folkhälsa i ledning och styrning	5
2.2 Hälsa- och sjukvård och tandvård arbetar hälsofrämjande och förebyggande med fokus på grupper med störst behov	5
2.3 Regional utvecklingsplanering, kollektivtrafik och stöd till kultur- och föreningsliv bidrar till samhälleliga förutsättningar för god och jämlik hälsa	6
2.4 Region Stockholm är en samlande kraft i länets folkhälsoarbete	7

1. Om policyn

1.1 Inledning

En god *hälsa*, både fysisk och psykisk, är en viktig förutsättning för att människor ska kunna göra det de vill i livet. *Folkhälsa* är ett uttryck för hela befolkningens hälsotillstånd som tar hänsyn till både nivån och fördelning av hälsan. En god folkhälsa innebär att hälsan i befolkningen är så bra som möjligt och att den är jämlikt fördelad mellan olika grupper i befolkningen. De omständigheter som påverkar människors hälsa spänner över en bredd av faktorer som samspelar inbördes (figur 1).

Figur 1 – Hälsans bestämningfaktorer¹.

En god folkhälsa är både ett mål och ett medel i hållbar utveckling samt en förutsättning för tillväxt. En välmående befolkning skapar bättre förutsättningar för välbefinnande och tillväxt genom minskad sjukfrånvaro, ökad sysselsättning, högre produktivitet och minskade behov av vård och omsorg. Även det omvända förhållandet gäller, det vill säga ekonomisk utveckling skapar utrymme för en förbättrad folkhälsa.

I folkhälsoarbete krävs insatser från flertalet sektorer i samhället – offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhälle. Region Stockholm har en viktig roll genom ansvaret för hälso- och sjukvård och tandvård, kollektivtrafik och regional utvecklingsplanering samt genom bidragsgivning och insatser inom kultur- och föreningslivet. Region Stockholms verksamheter har också en viktig roll för folkhälsan som ansvariga för medarbetares arbetsmiljö samt genom arbete för miljö och klimat, mänskliga rättigheter och antidiskriminering med mera.

Ett av regionfullmäktiges inriktningsmål är *En hållbar regional utveckling*, där social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet samt folkhälsa utgör viktiga delar. I regionfullmäktiges budget 2021 hänvisas till länets gemensamma utvecklingsplan, RUF 2050 och dess regionala prioritering om att ”*nå en jämlik och förbättrad folkhälsa och sluta hälsogapet*”.

¹ Efter Dahlgren G, Whitehead M. (1991). Policies and Strategies to Promote Social Equity in Health. Stockholm, Sweden: Institute for Futures Studies.

Region Stockholms vision är ”*En attraktiv, hållbar och växande Stockholmsregion med frihet för invånarna att själva forma sina liv och fatta avgörande beslut*”. En sådan frihet kräver både individuellt ansvarstagande och strukturella förutsättningar. Strukturella förutsättningar kan exempelvis handla om utbildning, försörjning, boende, hälsosam miljö, attraktiv närmiljö, tillgång till hälsofrämjande hälso- och sjukvård, samt möjlighet till inflytande och delaktighet i samhället.

En grundläggande utgångspunkt i folkhälsoarbete är att alla människor ska få likvärdiga möjligheter att nå den hälsa som är individuellt möjlig. Folkhälsoarbetet omfattar alla som bor, verkar eller vistas i regionen. Insatser på folkhälsoområdet kan vara generella för alla i befolkningen eller rikta sig till grupper med specifika behov. De kan även utgöras av insatser i den individuella kontakten med hälso- och sjukvården eller tandvården.

Denna policy anger en riktning för Region Stockholms arbete med att identifiera behov, utveckla ordinarie processer och vidta åtgärder för folkhälsan. Individernas förutsättningar är olika och Region Stockholm behöver, inom de olika verksamheternas ansvarsområden, direkt eller indirekt, arbeta för att skapa förutsättningar för god hälsa för alla. Därtill ska Region Stockholm som regionalt utvecklingsansvarig vara en samlade kraft för olika aktörer i länet, i strävan att uppnå god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen.

1.2 Syfte

Policyn anger styrande principer för Region Stockholms samlade arbete för god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen. Policyn syftar till att utgöra en plattform för samlad styrning och vidareutveckling av Region Stockholms folkhälsoarbete.

Policyn bidrar till uppfyllelse av målformuleringar i budget inom inriktningsmålet *En hållbar regional utveckling*, specifikt inom områdena social hållbarhet och folkhälsa. Policyn visar en långsiktig inriktning medan prioriteringar och finansiering för respektive år bestäms i budget.

Arbete i enlighet med policyn skapar förutsättningar för måluppfyllelse av den regionala prioriteringen ”*Nå en jämlik och förbättrad folkhälsa och bidra till att sluta hälsogapet*” i RUF 2050. Därutöver bidrar arbetet till måluppfyllelse av FN:s globala hållbarhetsmål Agenda 2030, särskilt inom mål 3 ”God hälsa och välbefinnande” samt mål 10 ”Minskad ojämlikhet”.

1.3 Tillämpning

Policyn gäller för Region Stockholms nämnder och bolag samt, via avtalsreglering, de verksamheter som arbetar på uppdrag av regionen. Vilka delar av policyn som ska tillämpas av respektive verksamhet framgår i avsnitt 2.1-2.4. Nämnder och bolag ska i sitt arbete med budgetunderlag och verksamhetsplanering beakta de styrande principer som framgår av denna policy. Finansiering ska vara säkerställd när insatser påbörjas.

Policyn stödjer och kompletterar Region Stockholms övriga styrande dokument. Arbetsmiljöfrågor, digitalisering och it, forskning och innovation samt hållbarhetsarbete, inklusive miljöarbete och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, barns rättigheter och nationella minoriteters rättigheter, samt antidiskriminering, demokratifrågor med mera, har en hög grad av påverkan på folkhälsans utveckling men beskrivs i andra styrande dokument, inte i denna policy.

2. Styrande principer

Policyns styrande principer utgörs av rubrikerna i 2.1-2.4 nedan.

2.1 Region Stockholm integrerar kunskap om folkhälsa i ledning och styrning

Alla nämnder och bolag inom Region Stockholm bidrar, utifrån sina uppdrag och ekonomiska förutsättningar, långsiktigt till en utvecklad folkhälsa och minskade vård- och omsorgsbehov. Detta arbete sker integrerat i ordinarie processer.

- Nämnder och bolag säkerställer, genom analys, utveckling och uppföljning av ordinarie kärn- och stödprocesser, att stärkande faktorer för befolkningens hälsa främjas och riskfaktorer för ohälsa undanröjs eller minskas. Särskilt fokus ligger på de faktorer som har störst påverkan på hälsans bestämningsfaktorer samt på hur förutsättningar kan stärkas för de grupper som har störst behov².
- Nämnder och bolag genomför konsekvensanalyser i berednings- och beslutsprocesser avseende hur större projekt och reformer påverkar befolkningens hälsa och dess fördelning^{2,3}. Konsekvensanalyserna ligger till grund för avvägningar och beslut samt till konkreta åtgärder.

Tillämpas av: Samtliga nämnder och bolag.

2.2 Hälsa- och sjukvård och tandvård arbetar hälsofrämjande och förebyggande med fokus på grupper med störst behov

Region Stockholms hälso- och sjukvård och tandvård levererar hälsofrämjande hälso- och sjukvård samt befolkningsinriktade insatser som ger bästa möjliga hälsoresultat med befintliga resurser.

- Hälso- och sjukvårdens och tandvårdens beställare säkerställer ett vårdutbud utifrån befolkningens vårdbehov och regionens ekonomiska förutsättningar, med utgångspunkt i bland annat underlag om sjukdomsburda och skillnader i hälsa.
- Hälso- och sjukvårdens och tandvårdens beställare stödjer aktivt och följer upp vårdgivares implementering av hälsofrämjande och förebyggande arbete.
- Hälso- och sjukvården och tandvården levererar en hälsofrämjande, förebyggande, säker och sammanhållen nära vård och tandvård där individen ges möjlighet att vara delaktig i vårdprocess och planering utifrån sin egen förmåga. Ett hälsofrämjande förhållningssätt innebär att individens hälsa och förmåga är i fokus vid varje möte med vården.
- Hälso- och sjukvårdens och tandvårdens system för kunskapsstyrning bidrar till en mer jämlik vård och hälsa genom att skapa förutsättningar för utveckling, spridning och användning av bästa möjliga kunskap samt till uppföljning av vårdresultat.

---

² Region Stockholm (Vårdens kunskapsstyrningsnämnd) försörjer nämnder och bolag med aktuellt kunskapsunderlag om faktorer som påverkar hälsan i olika grad, om hälsans fördelning i befolkningen, metoder för hur hälsa kan främjas och riskfaktorer minskas, samt stödmaterial för genomförande av konsekvensanalyser.

³ Indikator fastställd i budget mäter andelen vidtagna åtgärder utifrån genomförda folkhälsokonsekvensanalyser.

- Relevanta delar av hälso- och sjukvården och tandvården är aktiva aktörer i befolkningsinriktade insatser i lokalsamhällen.
- Befolkningsinriktade insatser planeras med utgångspunkt i bästa möjliga kunskap samt utifrån underlag om sjukdomsburda och skillnader i hälsa. Insatser som saknar tillräcklig evidens kan prövas i mindre skala förutsatt att de utvärderas.
- Relevanta delar av hälso- och sjukvården och tandvården samt därtill kopplade kunskapscentrum bidrar till att sprida kunskap till olika sektorer i samhället.

Tillämpas av: Nämnder och bolag inom hälso- och sjukvård och tandvård.

Tillämpning inkluderar även, genom avtalsreglering, all regionfinansierad hälso- och sjukvård och tandvård. Tillämpning inkluderar även, där så är relevant, verksamheter inom civilsamhället som mottar finansiellt stöd från regionen.

2.3 Regional utvecklingsplanering, kollektivtrafik och stöd till kultur- och föreningsliv bidrar till samhälleliga förutsättningar för god och jämlik hälsa

De verksamheter som ansvarar för kollektivtrafik, regional utvecklingsplanering samt stöd till kultur- och föreningsliv verkar aktivt för att främja samhälleliga förutsättningar för god folkhälsa och för att förebygga ohälsa.

- Den regionala utvecklingsplaneringen stimulerar långsiktigt hållbara fysiska och sociala livsmiljöer genom samverkan med regionala aktörer. Jämlik tillgång och tillgänglighet till hälsosamma och attraktiva livsmiljöer, stödjande strukturer och miljöer för fysisk aktivitet samt samhällsservice främjas.
- Kollektivtrafiken gör samhället tillgängligt för människor i regionens alla delar, skapar förutsättningar för en fungerande arbetsmarknads- och utbildningsregion, samt binder samman områden med olika identitet. Vid utveckling av trafiksystemet beaktas förutsättningar för goda livsmiljöer och minskade hälsoklyftor. Kollektivtrafiken bidrar till minskade utsläpp och ger förutsättningar för ökad fysisk aktivitet genom att underlätta kombinationsresor med cykel och gång.
- Ett näringsliv med hållbar och konkurrenskraftig tillväxt samt långsiktig kompetensförsörjning och sysselsättning i ett inkluderande arbetsklimat stimuleras. Genom att fler etableringar stimuleras ökar handel, forskning och innovationsgrad vilket kan bidra till stärkta livsvillkor.
- Stöd till det professionella kulturlivet, till folkbildningens och föreningslivets aktörer, däribland idrottens och friluftslivets aktörer på distriktsnivå, främjande av kommunal kulturverksamhet, samt ansvar för konstnärlig gestaltning av vårdmiljöer skapar förutsättningar för kvalitativa kulturupplevelser, delaktighet, bildning och attraktiva livsmiljöer.

Tillämpas av: Nämnder och bolag inom kollektivtrafik, regional utveckling och kultur. Tillämpning inkluderar även, genom avtalsreglering, all regionfinansierad verksamhet exempelvis trafikoperatörer, underhålls- och byggentreprenörer samt vaktbolag. Tillämpning inkluderar även, där så är relevant, verksamheter som mottar finansiellt stöd från regionen, såsom exempelvis civilsamhälle och näringsliv.

2.4 Region Stockholm är en samlande kraft i länets folkhälsoarbete

Region Stockholm har ett helhetsansvar för länets utveckling genom det regionala utvecklingsuppdraget. En aktiv samverkan med länets kommuner, civilsamhälle, akademi och näringsliv är central för en positiv hälsoutveckling i befolkningen.

- Region Stockholm arbetar tillsammans med länets aktörer genom dialog och förankring för en god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen.
- Region Stockholm är en tydlig, pålitlig och lyhörd samverkanspartner som bidrar till att skapa tillitsfulla relationer mellan länets aktörer.
- Region Stockholm säkerställer att kunskap om hälsan och dess fördelning i befolkningen integreras i länets strategiskt viktiga utvecklingsfrågor.
- Region Stockholms faktaunderlag, analyser och kunskapsspridning inom folkhälsa bidrar till att underlätta kommunernas kort- och långsiktiga planering.

Tillämpas av: Samtliga nämnder som arbetar övergripande med regionala utvecklings- och samverkansfrågor.